

MATERIAŁY POMOCNICZE – PARK KULTUROWY

OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY - ANALIZA SWOT

Dla potrzeb lepszej diagnozy stanu istniejącego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz w celu sformułowania priorytetów działań władz samorządowych opracowano analizę słabych i mocnych stron Gminy Miejskiej Ciechocinek.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Znana marka Ciechocinka w kraju i za granicą • Atrakcyjne położenie Gminy, sprzyjające rozwojowi turystyki • Bliskość Wisły • Bogata historia Ciechocinka oparta na produkcji soli • Obecność zachowanych i nadal działających w znacznym stopniu elementów zabytkowych infrastruktury wydobywczej solanki i urządzeń do warzenia soli, które uznano za unikatowe skali kraju i świata • Utrwalona marka Ciechocinka • Obecność wielu wartościowych obiektów i zespołów obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków oraz rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego • Zachowane obiekty sakralne oraz nekropolie o wysokiej wartości kulturowej • Ciekawe i unikatowe w skali ponadregionalnej i krajowej założenia zieleni komponowanej • Obecność na terenie Gminy szlaków turystycznych • Duża ilość folderów i ulotek promujących region i jego atuty • Bogata w informacje miejska witryna internetowa • Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura uzdrowiskowa i turystyczne • Bardzo dobrze rozwinięta baza noclegowa • Obecność punktów informacji turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostępności kolejowej • Zanedbania w zakresie stanu technicznego wielu obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków • Niewielkie, choć poprawiające się, zrozumienie społeczne dla problematyki ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego • Samowole budowlane oraz niewłaściwie prowadzone remonty obiektów zabytkowych, powodujące utratę walorów zabytkowych • Niezbyt duże środki w budżecie Gminy na wsparcie działań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego • Niewielka popularyzacja wiedzy z zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego • Brak środków na prowadzenie dokładnych badań archeologicznych, architektonicznych i historycznych • Zła sytuacja finansowa wielu właścicieli obiektów zabytkowych • Niewykorzystana obecność drogi wodnej Wisły • Brak Usankcjonowania odcinki traktów pieszych przy których odbywa się handel– deptak, ul. Zdrojowa • Przeciążenie ruchem głównej osi zespołu oraz nierównomierny rozkład ruchu odwiedzających w poszczególnych odcinkach ulicy. • Znacząca rola zabudowy prowizorycznej, handlowej w niektórych odcinkach ulicy, kontrastującej z zabudową historyczną

- Centralne usytuowanie w skali zespołu miejskiego, dostępność z wielu kierunków, bliskość węzła autostradowego
- Bliskość siedziby województwa – Torunia oraz powiatu – Aleksandrowa Kujawskiego
- Zainteresowanie historią i kulturą regionu wśród władz Gminy
- Aktywna działalność lokalnych organizacji pozarządowych, a także stowarzyszeń – TPC; UDA, Razem dla Ciechocinka, inne
- Znaczenie tradycji regionalnych ważenia soli w kontekście kulturowym kraju.
- Atrakcyjność funkcjonalna substancji zabytkowej –Siła „marki” Ciechocinek Uzdrowia Potężnie
- Powiązanie układu urbanistycznego z wartościami krajobrazowo – przyrodniczymi: dolina wisły, rezerwat słońorośli
- Rosnąca w społeczeństwie świadomość konieczności ochrony krajobrazu kulturowego.

- Wprowadzanie akcentów plastycznych o obcym charakterze formalnym
- Chaos informacji wizualnych
- Agresywne akcenty funkcjonalne o charakterze sprzecznym z tradycją miejsc
- Brak spójnej koncepcji aranżacji przestrzeni publicznych wyrażający się w zróżnicowanych rozwiązaniach małej architektury, nawierzchni, elementów informacji publicznej.
- Trudności w egzekwowaniu zapisów ochronnych.

SZANSE

- Stworzenie zasad i mechanizmów zawartych w planie ochrony parku kulturowego, które pozwolą na spójne zarządzanie obszarem
- Pozyskanie strategicznych partnerów zagranicznych z miejsc gdzie występują podobne zasoby kulturowe w celu stworzenie związku miast i miejsc o tradycjach solowarskich w celu wspólnego wystąpienia o wpis seryjny na listę UNESCO
- Zwiększenie środków budżetowych Gminy na działania związane z ochroną zabytków
- Pozyskiwanie wsparcia finansowego z wielu źródeł (w tym unijnych) na prace konserwatorskie zabytków
- Wykorzystanie nadwiślańskiego położenia (wartością winno być dalsze ożywienie Wisły i tworzenie infrastruktury nadbrzeżnej)

ZAGROŻENIA

- Degradacja krajobrazu kulturowego poprzez wprowadzanie elementów nowej zabudowy nie nawiązujących do charakteru regionu
- Zmiany w układzie urbanistycznym, związane z nową zabudową
- Niewłaściwe działanie inwestycyjne lub ich brak, przyczyniające się do dalszej degradacji obiektów zabytkowych
- Pogarszający się stan infrastruktury uzdrowiskowej
- Brak komunikacji na linii właściciele – władze samorządowe
- Niewłaściwe stosowanie nowych elementów budowlanych i technologii przy odnawianiu i remontach obiektów zabytkowych

- Szersza promocja walorów kulturowych i przyrodniczych Gminy, przyciągająca turystów
- Regularne aktualizacje Gminnej Ewidencji Zabytków
- Wzrastająca świadomość mieszkańców w zakresie poprawy estetyki miejscowości
- Wzrost poszanowania dla obiektów posiadających walory historyczne
- Tworzenie nowych projektów i produktów turystycznych w oparciu o istniejące zasoby
- Opracowanie dokumentów takich jak Strategia Rozwoju Turystyki
- Współpraca międzyregionalna oraz międzynarodowa (np. w zakresie dobrych praktyk)
- Korzystanie z dofinansowania na działania rewitalizacyjne (np. w ramach środków unijnych)
- Zachowanie tożsamości regionalnej mieszkańców od edukacji szkolnej poprzez festyny, lokalne święta, konkursy itd.
- Powstawanie i dalszy rozwój istniejących organizacji pozarządowych
- Tworzenie systemu informacji turystycznej oraz jednolitej identyfikacji wizualnej obiektów zabytkowych
- Możliwość zgłoszenie Ciechocinka na listę UNESCO
- Dobra dynamika gospodarcza, która sprzyja chęci podnoszenia jakości życia, w tym jakości otoczenia krajobrazowego.
- Zasoby zieleni i możliwość ich kształtowania
- Wzrost poczucia wartości i tożsamości miejsca
- Łączenie prezentacji walorów architektoniczno – krajobrazowych z tradycją lokalną, np. rozwój oferty produktów regionalnych, etc
- Możliwość pozyskania środków na remont i poprawę wizerunku podwórek
- Wzrost zainteresowania architekturą w skali krajowej i globalnej;
- Niezbyt skuteczna egzekucja prawna w zakresie samowoli budowlanych oraz dewastacji zabytków i środowiska
- Zwiększony ruch turystyczny powodujący degradację środowiska naturalnego
- Zanieczyszczenie środowiska związane ze zwiększoną liczbą pojazdów
- Niewłaściwa polityka w zakresie promocji zabytków, wiążąca się np. z nadmierną komercjalizacją
- Zanik tradycji i tożsamości regionalnych
-
- Częste zmiany prawne w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
- Niestabilność finansów publicznych i przepisów z nimi związanych
- Klęski żywiołowe i inne zdarzenia losowe
- Akty wandalizmu
- Dogęszczanie zabudowy, nowe inwestycje w zastanym układzie urbanistycznym lub drastyczna wymiana substancji budowlanej
- Degradacja przestrzeni publicznych przez niekontrolowaną zabudowę substandardową oraz podziały przestrzeni
- Dopuszczenie do nieograniczonego wprowadzania reklam i małych punktów handlowych
- Brak koordynacji działań w skali przestrzeni miejskiej
- Zaniechanie aranżacji obszarów pobocznych i tyłów zespołu urbanistycznego, dalsza ich degradacja estetyczna
- Dominacja fałszywego regionalizmu – brak zrozumienia co do istoty wartości kulturowych
- Przekonanie w części społeczeństwa o primacie prawa własności nad regulacjami dotyczącymi interesu wspólnego obywateli
- Źle prowadzone prace konserwatorskie (niedotrzymywanie standardów wykonawczych)

• Stabilna wartość regionalizmu, jako wyróżnika miejsca i atrakcji przyciągającej odwiedzających • Zarządzanie obszarem w skali krajobrazu z uwzględnieniem potrzeby ochrony i eksponowania dalekich relacji widokowych • Znaczny stopień odwracalności zmian niekorzystnych – znaczny potencjał otoczenia, w które można wyprowadzić ruch i funkcje.	• Brak wykładni jednorodnej strategii konserwatorskiej dla mieszkańców i użytkowników przestrzeni publicznej • Wprowadzanie agresywnej kolorystyki w elewacjach budynków i w sferze reklam • Przesłanianie nośnikami reklam elewacji zabytkowych obiektów

MATERIAŁY POMOCNICZE – PARK KULTUROWY

Wykaz obiektów wpisanych do REJESTRU ZABYTKÓW ORAZ GMINNEJ EWIDENCJI Zabytków Gminy Miejskiej Ciechocinek:

Lp.	Obiekt	Adres	Czas powstania	Rejestr zabytków	
1.	układ urbanistyczny		XIX w. 2 ćw./XX w		
	ZESPÓŁ PARKU TĘŻNIOWEGO:		od 1880		
2.	Park Tężniowy				
3.	d. szpital uzdrowiskowy (izolatka), ob. pensjonat „Przy Tężniach”, Tężniowa 14	teren Parku Tężniowego		1993. 10. 29 – A/1473 (dawny nr rej. zab. – 322/A)	
4.	budynek przebieralni basenu termo solankowego, Al. Pojednania		1930		
5.	budynek pompowni solanki - hydrofornia		2 poł. XIX		
6.	budynek filtrów z natryskami i fontanną przy basenie termosolankowym	teren Parku Tężniowego	1931-1932	22. 01. 2020 r. - A/1771/1-9 obiekty zlokalizowane na terenie wpisu do rejestru zabytków Parku Tężniowego – 1993.10.29 – A/1473	
7.	niecka basenu kąpielowego termosolankowego		1931-1932		
8.	dolne tarasy budynku głównego z przebieralniami		1931-1932		
9.	dwie plaże		1931-1932		
10.	dwa pawilony służące jako magazyny na leżaki		1931-1932		
11.	basen kąpielowy w ogródku jordanowskim		1931-1932		
12.	przebieralnia przy basenie w ogródku jordanowskim	1931-1932			
13.	rezewuar solankowy przy budynku pompowni solanki	teren Parku Tężniowego	ok.1900		
14.	pomnik St. Staszica		1961		
15.	skwer z zegarem kwietnym				
	ZESPÓŁ TĘŻNI :				
16.	tężnia I		1827-1828	1958.10.28 – A/1399 (dawny nr rej.zab.-424/52/A)	

36.	budynek łazienek nr II, tzw. Skarbowe (ob. hotel)	Raczyńskich 6	1833-1838	1964. 11. 23– A/1463 (dawny nr rej.zab.-59/496/A)
37.	budynek łazienek nr III, tzw. Bankowe	Raczyńskich 4 / Armii Krajowej	1898-1900	
38.	budynek łazienek nr IV, ob. szpital uzdrowiskowy 1	Armii Krajowej 6	1906	
39.	willa „Mała Romana”, d. sanatorium nr 3	Kościuszki 16	XIX w. 3 ćw.	
40.	zieleniec tzw. partery Z. Hellwiga	Armii Krajowej (na dł. od ul. Mickiewicza do Zdrojowej)	1934	
41.	pergola w dawnym ogrodzie różanym	Armii Krajowej, obszar parterów Hellwiga	I. 30-te XX w.	
42.	budynek hotelu, kasyna i restauracji "Europa"	Armii Krajowej 4 / Zdrojowa 1/3	1929-1932	1985. 06. 5 – A/1220 (dawny nr rej. zab.–164/A)
43.	budynek oficyny (d. kuchnia i jadłodajnia przy Willi Romana)	Armii Krajowej 9	I. 20-te XX w.	
44.	willa "Aleksandria"	Armii Krajowej 10/ Szmurły 5 a	I. 20-te XX w.	
45.	kapliczka z figurą NMP	Armii Krajowej/ 3-go Maja	I. 30-te XX w.	
46.	dom	Bema 16	XX w. 20 lata	
47.	dom	Bema 27	XX w. 20 lata	
48.	dom	Bema 40	XIX w. 3 ćw.	
49.	dom	Bema 86	XX w. 20 lata	
50.	dom	Bema 92	XX w. 20 lata	
51.	dom	Brata Alberta 3	I. 30-te XX w.	
52.	dom, ob. dom zakonny sióstr Św. Wincentego a Paulo	Brata Alberta 6	20 lata XX w.	
53.	pensjonat, ob. dom	Brata Alberta 10/12	I. 30-te XX w.	
54.	dom	Broniewskiego 2	1915 ok.	

80.	dom	Kopernika 27	1875-1900	
81.	aleja lipowo – jarząbowa	Kościuszki		
82.	pałac zarządu uzdrowiska, ob. siedziba dyrekcji wraz z działką nr 716/2 i zielenią towarzystwą	Kościuszki 10	1900 ok.	1999. 10. 27-A/12/1-2
	<i>willa „Mała Romana” – patrz zespół łazienek</i>	Kościuszki 16		<i>wpisana do rejestru zabytków z zespołem łazienek jako d. sanatorium nr 3 - 1964. 11. 23- A/1463</i>
83.	pensjonat "Pod Orłem", ob. sanatorium	Kościuszki 16 c	1920 ok.	
84.	willa "Romana" (wpisana wraz z działką nr 719/4)	Kościuszki 16 b	1865-1870	1997. 04. 28 – A/650 (dawny nr rej. zab. – 405/A)
85.	pensjonat "Home"	Kościuszki 20	ok.1920	
86.	willa Wodzińskich (ob. sanatorium Zachęta)	Kościuszki 24	1869	
87.	skwer	Kościuszki/3 Maja		
88.	dworek Prezydenta RP	Leśna 1	1932-1933	2005.10.10 – A/771
89.	aleja bukowa	Lipnowska		
90.	willa "Janówka"	Lorentowicza 5	1900 ok.	
91.	dom	Lorentowicza 7	1900 ok.	
92.	willa „Dębowa”, ob. dom	Lorentowicza 9	ok. 1900	
93.	oficyna przy willi „Dębowa”, ob. dom	Lorentowicza 9	ok. 1900	
94.	Willa „Oleńka”	Lorentowicza 11	1900 ok.	
95.	aleja klonowa	3 Maja		
96.	willa „Victoria”	Mickiewicza 4	I. 30-te XX w.	
97.	pensjonat "Jedynaczka", ob. dom	Mickiewicza 14	1897	
98.	aleja lipowo – klonowo – jesionowa	Mickiewicza		
99.	skwer	Mickiewicza		

126.	willa "Zachęta"	Piłsudskiego 5	1900 ok.	
127.	willa "Ormuz" (wł. „Ormuzd”)	Piłsudskiego 5 a	1881	1993. 05. 5 – A/730 (dawny nr rej. zab. – 308/A)
128.	dom	Przechodnia 6		
129.	pensjonat "Kościuszko"	Raczyńskich 5	1900 ok.	
130.	willa "Sienkiewiczówka"	Sienkiewicza 2		
131.	Oficyna przy willi Konstancja	Sienkiewicza 4		
132.	kapliczka przydrożna z figurą NMP	Słońsk Górny		
133.	cmentarz mennonicki	Słońsk Górny	XIX w. 2 poł.	
134.	chałupa olenderska	Słońsk Górny 20	1783	1989. 12. 14 – 271/A
135.	dom	Słońsk Górny 62		
136.	chałupa olenderska ob. dom	Słońsk Górny 78		
137.	dom zakonny	Słomska 4		
138.	dom	Słowackiego 3		
139.	dom	Słowackiego 11	1900 ok.	
140.	dom, ob. pensjonat "Kujawianka"	Słowackiego 15	1920 ok.	
141.	budynek zakładu produkcyjnego wód mineralnych "Krystynka"	Solna 6	XX w. 20 lata	
142.	dom	Solna 8	XX w. 50 lata	
143.	dom	Solna 10	20 lata XX w.	
144.	dom	Sportowa 3	20 lata XX w.	
145.	budynki produkcyjne (d. rzeźnia)	Sportowa 8	20 lata XX w.	
146.	dom z częścią gospodarczą	Sportowa 16	I. 20-te XX w.	
147.	dom	Sportowa 17	I. 50-te XX w.	
148.	krzyż przydrożny	Sportowa	I. 30-te XX w., przebud. I. 70-te XX w.	
149.	willa "Quo Vadis" (ob. sanatorium)	Staszica 4	1920 ok.	

175.	aleja klonowo – jaworowa	Tężniowa		
176.	willa "Nadwiślanka"	Warzelniana 3	XIX w. k.	
177.	dom	Warzelniana 8	20 lata XX w.	
178.	dom	Wesoła 1	1905	
179.	dom	Wesoła 2	20 lata XX w.	
180.	dom	Wesoła 3	20 lata XX w.	
181.	dom	Wesoła 4	20 lata XX w.	
182.	dom	Wesoła 5	20 lata XX w.	
183.	dom	Wesoła 7	20 lata XX w.	
184.	dom	Wesoła 9	20 lata XX w.	
185.	dom	Wesoła 12	20 lata XX w.	
186.	dom	Wesoła 14	20 lata XX w.	
187.	dom	Wesoła 17	1928	
188.	dom	Wesoła 19	1927	
189.	dom	Wesoła 20	1894	
190.	oficyna	Wesoła 20	1894	
191.	dom	Wesoła 26	20 lata XX w.	
192.	dom	Wesoła 42	1898	
193.	dom	Widok 2	1920 ok.	
194.	dom	Widok 3	1930	
195.	willa „Zielony Dworek”	Widok 4	1920 ok.	
196.	budynek Caritas	Widok 5	1920 ok.	
197.	willa "Piast" (ob. hotel)	Widok 7	1903 -1908	
198.	dom	Widok 8	1925	
199.	dom	Widok 14	I. 20-te XX w.	
200.	oficyna, ob. dom	Widok 14	I. 20-te XX w.	
201.	dom	Widok 16	1902	
202.	dom	Widok 20	ok. 1900	
203.	zespół trzech domów	Widok 22	1925	
204.	dom	Widok 24	1930	

	ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO :	Wołoszewska 48		
224.	cmentarz parafialny rzymskokatolicki		XIX w. 1 poł.	1996. 12. 06 – A/653/1-3 (dawny nr rej. zab. – 398/A)
225.	brama i ogrodzenie cmentarza		XIX w. 1 poł.	
226.	starodrzew			
227.	cmentarz żydowski	Wołoszewska 50		
228.	dom	Wołoszewska 5	1920	
229.	dom	Wołoszewska 7	1924	
230.	dom	Wołoszewska 24/26	1920	
231.	dom	Wołoszewska 28/30	1920	
232.	dom	Wołoszewska 33	1929	
233.	dom	Wołoszewska 34	1928	
234.	dom	Wołoszewska 35	1922	
235.	dom	Wołoszewska 37	1926	
236.	dom	Wołoszewska 39	1928	
237.	krzyż przydrożny	Wołoszewska	I. 30-te XX w., odnowiony po 2000	
238.	skwer	Wołoszewska		
239.	fontanna "Grzyb" - obudowa źródła solankowego 11 wraz z częścią działki nr 715/1	Zdrojowa	1926	2017. 04. 2017 - A/1721
240.	skwer przy fontannie „Grzyb”	Zdrojowa/Kościuszki/Armii Krajowej	1926 ok.	
241.	budynek Hotelu Müllera– stara część	Zdrojowa 2 / Kościuszki	1851 ok.	1987. 05. 19 – A/684 (dawny nr rej. zab. – 214/A)
242.	budynek „Dom Adamów”, ob. budynek użyteczności publicznej	Zdrojowa 2 b	1850-1915	2003. 09. 01 – A/113
243.	dom	Zdrojowa 5		
244.	dom	Zdrojowa 7	XIX w. 2 poł.	

17.	tężnia II	teren Parku Tężniowego	1827-1828	obiekty zlokalizowane również na terenie wpisu do rejestru zabytków Parku Tężniowego – 1993. 10. 29 – A/1473	
18.	tężnia III		1859		
19.	budynek obudowy źródła solankowego 17		1836		
	<u>ZESPÓŁ WARZELNI SOLI :</u>				
20.	budynek warzelnia soli	Solna	1824-1833	1958.10.28 – A/1399 (dawny nr rej.zab.- 424/52/A) (wspólny wpis z tężniami)	
21.	rezewuar solankowy I	teren warzelni soli	1823-1835		
22.	rezewuar solankowy II				
23.	budynek kantoru przy warzelni soli	Solna 6	I. 20-te XX w.		
	<u>ZESPÓŁ PARKU ZDROJOWEGO</u>				
24.	Park Zdrojowy	teren Parku Zdrojowego	1850	1994. 05. 11 – A/1303/1-6 (dawny nr rej. zab. – 343/A)	
25.	pijalnia wód mineralnych tzw. Kursaal, ob. kawiarnia "Bristol" i sala koncertowa		1880-1881		
26.	muszla koncertowa		1909		
27.	kręgielnia		1920		
28.	budynek maszyny parowej		1900 ok.		
29.	d. szalet				
30.	budynek d. kawiarni „Bristol”, później klubu "Promień", ob. restauracja		1920 ok.		obiekty zlokalizowane na terenie wpisu do rejestru zabytków Parku Zdrojowego – 1994.05.11 – A/1303
31.	fontanna „Żabka”		I. 20-te XX w.		
32.	fontanna „Jaś i Małgosia”		1926		
	<u>ZESPÓŁ PARKU SOSNOWEGO</u>				
33.	Park Sosnowy	teren Parku Sosnowego	1875-1889	1993. 10. 28 – A/770 (dawny nr rej. zab. – 321/A)	
34.	budynek szaletu w parku sosnowym		ok. 1920		zlokalizowany na terenie wpisu do rejestru zabytków Parku Sosnowego - 1993. 10. 28 – A/770
	<u>ZESPÓŁ ŁAZIENEK :</u>				
35.	budynek łazienek nr I, tzw. „Komitetowe”, ob. Zakład Przyrodolecznicy	Kościuszki 14	1845-1849		

55.	dom	Broniewskiego 3	1930 ok.	
56.	dom	Broniewskiego 5	1900-1915	
57.	budynek handlowy	Broniewskiego 13	20 lata XX w.	
58.	dom	Broniewskiego 19	ok. 1900	
59.	dom	Broniewskiego 21	I. 20-te XX w.	
60.	budynek poczty	Pl. Gdański 1	1932-1934	
61.	d. Hotel Müllera, ob. LO	Kopernika 1	1900 po	1999. 10. 27 - A/13
	<u>ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO :</u>			
62.	dworzec kolejowy	Kopernika 4	1901-1902	1998. 12. 30 – A/642/1-3 (dawny nr rej. zab. – 422/A)
63.	dworzec kolejowy stary	Kopernika 6a	1870 ok.	
64.	zieleń towarzysząca			
65.	budynek magazynu kolejowego tzw. „piwnica”, ob. gastronomia	Kopernika 4		na terenie wpisu do rejestru zabytków zespołu dworca kolejowego – 1998. 12. 30 – A/642
66.	budynek teatru letniego	Kopernika 3	1888-1890	1984. 11. 8 – A/691 (dawny nr rej. zab. – 167/A)
67.	skwer przy teatrze	Kopernika	XX w. 1 poł.	
68.	dom	Kopernika 8	ok. 1900	
69.	dom	Kopernika 13	I. 20-te XX w.	
70.	dom	Kopernika 14	I. 20-te XX w.	
71.	dom, ob. hotel	Kopernika 15	ok. 1930	
72.	dom	Kopernika 15a	ok. 1930	
73.	dom	Kopernika 17	1 ćw. XX w.	
74.	budynek szkoły podstawowej	Kopernika 18	1925-1939	
75.	dom, ob. UM Ciechocinek	Kopernika 19	1 ćw. XX w.	
76.	dom	Kopernika 20	I. 20-te XX w.	
77.	budynek administracyjny	Kopernika 21	1 ćw. XX w.	
78.	dom	Kopernika 21 a	1 ćw. XX w.	
79.	dom	Kopernika 23	1939	

100.	dom	Narutowicza 5	1903	
101.	dom	Narutowicza 7	1939	
102.	dom	Narutowicza 9	1920 ok.	
103.	oficyna	Narutowicza 9	ok. 1920	
104.	dom	Narutowicza 11	1939	
105.	dom	Narutowicza 17	XIX w. 4 ćw.	
106.	dom	Narutowicza 30	1930 ok.	
107.	dom	Narutowicza 39	XX w. 20-30 l.	
108.	dom	Narutowicza 41	1925-1931	
109.	budynek d. szkoły podstawowej, ob. dom	Narutowicza 56 / Kopernika 22	XX w. 20-30 l.	
110.	dom	Narutowicza 58	1920 ok.	
111.	dom	Narutowicza 61	1900 ok.	
112.	dom	Narutowicza 67	1900 ok.	
113.	aleja lipowa	Narutowicza		
114.	skwer	Nieszawska		
115.	willa „Konstancja”, ob. dom	Nieszawska 17		
116.	dom	Nieszawska 18	XIX w. k.	
117.	dom	Nieszawska 20	XIX w. k.	
118.	wieża ciśnień	Nieszawska 21	1900 ok.	
119.	willa ”Biały Dworek”, ob. dom	Nieszawska 24	1920 ok.	
120.	dom	Nieszawska 39	1920 ok.	
121.	dom	Nieszawska 55		
122.	dom	Nieszawska 67		
123.	dom	Nieszawska 143		
124.	kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. św. Piotra i Pawła z otaczającym drzewostanem	Ks. Owczarka	1873-1884	1998. 08. 12 – A/488 (dawny nr rej. zab. – 415/A)
125.	budynek hali targowej	Piekarska1/Broniewskiego 6/ Stolarsta 3a	I. 20-te XX w.	

150.	dom	Staszica 6	1928	
151.	dom	Stolarska 2	20 lata XX w.	
152.	dom	Stolarska 6 a	30 lata XX w.	
153.	pensjonat, ob. hotel	Stolarska 10	20 lata XX w.	
154.	dom	Stolarska 11	ok. 1900	
155.	dom	Stolarska 11a	ok. 1900	
156.	dom	Stolarska 12	ok. 1900	
157.	dom	Stolarska 14	ok. 1900	
158.	aleja jesionowa	Stolarska		
159.	aleja jesionowa	Strażacka		
160.	willa "Wołyńianka" , ob. dom	Szmurły 12/Leśna 5	ok. 1900	
161.	willa "Raciążanka", ob. hotel	Szmurły 14	ok. 1900	
162.	willa "Mazowsze"	Szmurły 16	ok. 1920	
163.	oficyna pensjonatu „Mazowsze”, ob. dom	Szmurły 16/ Lorentowicza 19	I. 20-te XX w.	
164.	aleja jesionowa	Szmurły		
165.	pomnik pamięci Romualda Traugutta	Traugutta	1929, odbudowany 1945	
166.	skwer przy pomniku R. Traugutta	Traugutta		
167.	budynek sanatorium "Grażyna"	Traugutta 4	1920 po	
168.	budynek sanatoryjny „JUR”, ob. sanatorium "Grażyna"	Traugutta 6	1920 po	
169.	dom	Traugutta 12	1930 ok.	
170.	dom	Traugutta 14	1900 ok.	1983. 09. 1 – A/1241 (d. nr rej. zab. – 97/A)
171.	dom	Traugutta 16	1920 ok.	
172.	dom	Traugutta 28	1900 ok.	
173.	dom	Traugutta 28 a	XX w. 20 lata	
174.	dom	Traugutta 32/34	I. 30-te XX w.	

205.	dom	Widok 26	ok. 1930	
206.	dom	Widok 32	I. 20-te XX w.	
207.	budynek plebanii	Wojska Polskiego 1		
208.	pensjonat "Świtezianka", ob. hotel	Wojska Polskiego 2/ Mickiewicza	1897-1900	
209.	pensjonat "Warszawianka", ob. hotel	Wojska Polskiego 2/Mickiewicza 16	1897-1900	
210.	cerkiew prawosławna (polowa)	Wojska Polskiego 3	1894	1995. 09. 4 – A/673 (dawny nr rej./ zab. – 368/A)
211.	dom	Wojska Polskiego 11	lata 20-te XX w.	
212.	dom	Wojska Polskiego 14	20 lata XX w.	
213.	dom I drewniany, ob. pensjonat	Wojska Polskiego 17	lata 20-te XX w.	
214.	dom II, ob. pensjonat	Wojska Polskiego 17	lata 20-te XX w.	
215.	dom	Wojska Polskiego 19	lata 30-te XX w.	
216.	dom	Wojska Polskiego 21	lata 30-te XX w.	
217.	dom	Wojska Polskiego 22	1930	
218.	dom	Wojska Polskiego 25	1933	
219.	dom	Wojska Polskiego 29	1903	
220.	dom	Wojska Polskiego 31	lata 20-te XX w.	
221.	dom	Wojska Polskiego 35	ok. 1900	
222.	dom	Wojska Polskiego 36	1932	
223.	dom	Wojska Polskiego 44	lata 30-te XX w.	

245.	dom	Zdrojowa 11	1898	
246.	dom	Zdrojowa 12	1929	
247.	dom	Zdrojowa 13	1923 – 1927	
248.	dom	Zdrojowa 13 b	1923 – 1927	
249.	dom	Zdrojowa 14 a	1939	
250.	dom	Zdrojowa 26	1850-1915	
251.	pensjonat "Pod Lipami"	Zdrojowa 34	1870-1915	
252.	willa "Kujawianka" wraz z oficyną	Zdrojowa 36	1903-1908	1995. 08. 29 – A/657/1-2 (dawny nr rej. zab. – 367/A)
253.	dom	Zdrojowa 41		
254.	dom	Zdrojowa 51		
255.	aleja jesionowa	Zdrojowa		
256.	dom	Żelazna 3	1939 ok.	
257.	budynek kina „Zdrój”	Żelazna 5	XX w. 30 lata	
258.	aleja klonowo – jesionowa fragment (na zielonym szlaku turystycznym „Krystynka” do miejscowości Kuczek gm. Aleksandrów Kuj.)		2 poł. XIX w.	